

Aan Minister van SZW en Staatssecretaris

nota

Aanbiedingsbrief onderzoek motie-Strik aan Eerste en
Tweede Kamer

BRIEF ONDERTEKENEN

Directie

Datum
25-06-2025

Onze referentie
2025-

Opgesteld door
Persoonsgegevens

Bijlage(n)
3

Aanleiding

Hierbij ontvangt u de aanbiedingsbrief van een **1** **valuatieonderzoek naar de** effecten van twee maatregelen die zijn genomen door voorgaande kabinetten. Eén maatregel gaat over de Ziektewet (ZW), de andere over de Wajong. Daarom wordt de aanbiedingsbrief aan u beiden ter tekening voorgelegd. Naar aanleiding van een motie uit de Eerste Kamer van het lid-Strik c.s. is dit onderzoek uitgevoerd.

2 **Geadviseerd besluit**

Indien u akkoord gaat met de inhoud van de brief, verzoeken wij u de brieven aan de TK en EK te ondertekenen.

Kernpunten

- Per 1 januari 2020 is het recht op de **arbeidskorting en inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK) afgeschaft voor mensen met een ZW-uitkering zonder werkgever. Hiermee werd het verschil met mensen in de WW opgeheven, voor wie deze kortingen niet golden.**
- Per 1 januari 2018 is de Wajong-uitkering voor jonggehandicapten **met arbeidsvermogen verlaagd van 75% WML naar 70% WML (oude Wajong en Wajong 2010). Hiermee werd het verschil met jonggehandicapten met arbeidsvermogen in de Participatiewet opgeheven.** Een neven doel was het vergroten van de werkstimulans voor mensen die hiertoe in staat zijn.
- De motie Strik c.s. vraagt maximaal drie jaar na invoering een evaluatie te houden naar de effecten van de maatregelen op de feitelijke inkomenspositie en de arbeidsparticipatie van de genoemde groepen. Het evaluatieonderzoek is uitgevoerd door Regioplan en 1 december 2024 afgerond.
- Wat betreft de ZW blijkt dat de **inkomenspositie en duurzame uitstroom naar werk (waarschijnlijk) niet te zijn verbeterd.** Wat betreft de Wajong blijkt dat een deel van de mensen de daling in inkomen heeft weten op te vangen. Maar voor mensen die de daling in inkomen niet hebben weten op te vangen, is hun inkomenspositie verslechterd.
- U kondigt naar aanleiding van die uitkomsten geen nieuwe beleidsvoornemens aan. Bij de demissionaire status van het kabinet past terughoudendheid. Dit geven we ook aan in de brief. Het terugdraaien van de maatregelen is beleidsmatig ongewenst, omdat daarmee het **verschil tussen genoemde groepen mensen weer ontstaat.** Terugdraaien heeft ook financiële consequenties waarvoor geen dekking is. Het verhogen van de

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Aanbiedingsbrief onderzoek motie-Strik aan Eerste en Tweede Kamer

Pagina: 1

 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

evaluatieonderzoek naar de
arbeidskorting en inkomensafhankelijke
combinatiekorting (IACK) afgeschaft voor mensen met een ZW-uitkering
zonder werkgever. Hiermee werd het verschil met mensen in de WW
opgeheven, voor wie deze kortingen niet golden.
75% WML naar 70% WML (oude Wajong en
Wajong 2010). Hiermee werd het verschil met jonggehandicapten
arbeidsvermogen in de Participatiewet opgeheven.
inkomenspositie en duurzame uitstroom naar
werk (waarschijnlijk) niet te zijn verbeterd.
verschil tussen genoemde
groepen mensen weer ontstaat.

 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: (Unknown) Datum: Onbepaald
Akkoord

Wajong-uitkering van 70% naar 75% zou ca. € 65-75 mln. in 2027 kosten. Dit loopt over de tijd af in verband met het aflopen van de regeling.

Datum
25-06-2025

- In de brief geven we aan dat u (SPI) de uitkomsten van het onderzoek over de Wajong zal betrekken bij de **periodieke rapportage jonggehandicapten**. Deze zal naar verwachting eind dit jaar naar de Tweede Kamer worden gestuurd.
- Ook verwijst u (MSZW) naar de TK-brief van 14 maart 2025¹, over de uitspraak van de Hoge Raad over de reikwijdte van de arbeidskorting, waarin het kabinet aangeeft de **samenloop van uitkering, heffingskortingen en toeslagen te verkennen**. Ook zegt u dat UWV zijn inspanningen voor **re-integratie en duurzame werkherhvatting vanuit dienstverlening in de ZW versterkt**. Dit helpt ook mensen die de heffingskortingen niet toe mogen passen. Verder geeft u aan dat het belangrijk is dat het verschil tussen de WW en ZW met deze maatregel is opgeheven.
- Ten slotte concluderen we in de brief dat **niet alle burgers zelfredzaam zijn en in staat om te reageren op een verlaging van de uitkering**.
- De conceptbrief is besproken in de SZZ (ambtelijke werkgroep Stichting van de Arbeid) van 20 mei jl. Ook is de conceptbrief voor commentaar naar de belangenbehartigers van Wajonggerechtigden gestuurd. Zij vinden de vervolgacties ondermaats en roepen juist op om de maatregelen te heroverwegen. De maatregelen hebben mensen geraakt die zich al in een kwetsbare positie bevinden. Vooral bepaalde groepen mensen met een Wajonguitkering zijn door de verlaging van de uitkering er in inkomen op achteruit gegaan. De meest kwetsbare groep is geraakt: geen werk, schulden, hoge vaste lasten. Zij moesten hun uitgaven schrappen of bouwden (meer) schulden op.
- De overige opmerkingen van de sociaal **partners en belangenbehartigers zijn zo veel mogelijk in de conceptbrief verwerkt (zie Toelichting)**.

Onze referentie
2025

Toelichting

Uitkomsten evaluatieonderzoek maatregel ZW

- Met de maatregel is de loonheffing over de uitkering van mensen in de ZW zonder werkgever hoger. Ze houden dus een lager nettobedrag over van hun uitkering.
- Hiermee werd een verschil opgeheven tussen de ZW en de WW. Mensen die een WW-uitkering krijgen, mogen beide heffingskortingen niet toepassen. Toen mensen met een ZW-uitkering dit nog wel mochten doen, zorgde dit voor significante verschillen in inkomen als zij van WW naar ZW gingen of andersom. Het toenmalige kabinet vond dit onwenselijk. Met deze maatregel is dit verschil weggenomen.
- Uit het onderzoek blijkt dat de maatregel in de ZW effect heeft op de netto-inkomenspositie van mensen. In sommige gevallen is het inkomen lager geworden. In andere gevallen is het echter hoger geworden. Dit laatste is een onverwachte uitkomst. De onderzoekers kunnen dit maar deels verklaren. Mogelijk hebben ook andere factoren, die niet zijn meegenomen in het onderzoek, invloed op de hoogte van het inkomen. Daarom is het belangrijk om aan te geven dat we geen harde conclusies kunnen trekken uit het onderzoek.
- Mensen die één of beide heffingskortingen niet toe mogen passen, stromen niet vaker uit naar duurzaam werk. Ook hierbij is het mogelijk dat andere factoren die niet zijn meegenomen in het onderzoek, invloed hebben op de arbeidsparticipatie van deze mensen.

¹ Kamerstukken 2024-25, 29 544, nr. 1273.

Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

periodieke rapportage jonggehandicapten.
samenloop van uitkering, heffingskortingen en
toeslagen te verkennen. Ook zegt u dat UWV zijn inspanningen voor
re-integratie en duurzame werkhervatting vanuit dienstverlening in de ZW
versterkt.
niet alle burgers zelfredzaam zijn en
in staat om te reageren op een verlaging van de uitkering.
partners en belangenbehartigers zijn
zo veel mogelijk in de conceptbrief verwerkt (zie Toelichting).

Uitkomsten evaluatieonderzoek maatregel Wajong

- Het onderzoek kijkt naar het effect van deze maatregel op zowel de netto-inkomenspositie als de arbeidsparticipatie van de Wajonggerechtigden bij wie de uitkering in 2018 is verlaagd.
- De maatregelen hebben vooral mensen geraakt die zich al in een kwetsbare positie bevinden. Het onderzoek wijst uit dat mensen met een Wajong-uitkering door de verlaging van de uitkering te maken hebben gekregen met een inkomensachteruitgang. Alleen bepaalde groepen zoals hoger opgeleiden en mensen jonger dan 35 jaar hebben de verlaging van de uitkering kunnen opvangen door meer te gaan werken. Voor hen is de inkomenspositie zelfs verbeterd. Bij andere Wajonggerechtigden is de inkomenspositie verslechterd.
- Uit de interviews blijkt dat sommige Wajonggerechtigden **1** **leinig ruimte hebben ervaren om te reageren op de verlaging door (meer) te gaan werken. De wens om (meer) te gaan werken wordt beïnvloed door de ervaren grenzen van de beperking, extra belasting en onzekerheid over de financiële gevolgen zoals terugvorderingen of verlies van toeslagen.** Verder blijkt dat een deel zich de verlaging niet goed kon herinneren. Degenen die zich de verlaging wel herinnerden, vormden in 2018 de kwetsbaarste groep (geen werk, schulden, hoge vaste lasten) en moesten hierdoor uitgaven schrappen of bouwden (meer) schulden op.
- Het onderzoek laat zien dat de verlaging van de Wajonguitkering vrijwel geen invloed heeft gehad op de arbeidsparticipatie.

Datum
25-06-2025

Onze referentie
2025

Reacties sociale partners en belangenbehartigers

- Sociale partners en belangenbehartigers stellen grote vraagtekens bij de werking van financiële prikkels, zoals het verlagen van een uitkering. Zij verwijzen naar het uitgevoerde evaluatieonderzoek waaruit blijkt dat het verlagen van de uitkering of het schrappen van de heffingskorting, niet leidt tot een hogere arbeidsparticipatie van mensen om wie dit gaat. Vooral Wajongers in kwetsbare situaties zijn geraakt door de verlaging van de uitkering. Ook biedt het onderzoek geen duidelijke conclusies over de effecten van de maatregelen in de ZW. Zij verzoeken deze punten duidelijker in de brief op te nemen. We hebben dit in de brief verduidelijkt.
- Volgens de belangenbehartigers laat het onderzoek zien dat de situatie van uitkeringsgerechtigden is verslechterd door de genomen maatregelen. Dit is volgens hen in strijd met de standstill-bepaling uit het VN-Verdrag Handicap. Deze bepaling houdt in dat er voor mensen met een ziekte of handicap geen maatregelen mogen worden genomen die de rechten van personen met een handicap die in het verdrag zijn vastgelegd, verminderen.
- We hebben de brief op dit punt aangevuld. U geeft aan zich in te zetten om de situatie van mensen met een beperking te verbeteren. Hierbij verwijst u de nationale strategie die eerder naar de Kamer gezonden is. Er wordt nu gewerkt aan het opstellen van de werkagenda die verschillende maatregelen bevat om de vastgestelde doelstellingen te bereiken. Deze maatregelen kunnen bijdragen aan een verbeterde bestaanszekerheid van mensen met een beperking.
- Voor wat betreft de standstill-bepaling geeft u aan dat het VN-verdrag Handicap door Nederland in 2006 is ondertekend en op 14 juli 2016 geratificeerd. Het besluit om de Wajong-uitkering voor mensen met arbeidsvermogen te verlagen van 75% naar 70% van het wettelijk

Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

weinig ruimte

hebben ervaren om te reageren op de verlaging door (meer) te gaan werken.

De wens om (meer) te gaan werken wordt beïnvloed door de ervaren grenzen van de beperking, extra belasting en onzekerheid over de financiële gevolgen zoals terugvorderingen of verlies van toeslagen.

minimumloon is genomen in 2014.

Datum
25-06-2025

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Aanbiedingsbrief Eerste Kamer	Verzenden aan EK	
2	Aanbiedingsbrief Tweede Kamer	Verzenden aan TK	
3	Eindrapport Evaluatie maatregelen motie Strik	Als bijlage meezenden met de brief aan EK en TK	

Onze referentie
2025- [REDACTED]